Poštnina plačana v gotovini

Borba

Glasilo socialno-nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije

Maribor, 25. januarja 1935 | Leto III. | Posamezna številka Din 1·50 ⊙ Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·— za inozemstvo Din 10·— ⊙ Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 ⊙ Poštni čekovni račun 10.502 ⊙ Izhaja vsak petek ⊙ Oglasi po tarifi. | Štev. 4

Konec frazerstva

Duševna in politična kriza pri nas in tudi drugje je posledica poraza liberalne demokracije in njenih političnih in socijalnih ustanov. Ta pa je morala propasti, ker so njeno vodstvo prevzeli ljudje, ki niso bili niti liberalni niti demokratični. Izrabljali so to veliko idejo, ki je bila porojena s francosko revolucijo. Presaditi so jo hoteli iz zapada na vzhod, pa nikdar ni vzklila.

Vzkliti ni mogla, ker so veliko idejo, ki je bila namenjena splošnosti, izrabljali samo v svoje osebne koristi in so pri tem pozabili in na narod i na državo.

Liberalizem so izvajali samo enostransko. Samo za posedujoče sloje naj velja svoboda in za nekaj malomeščanske polinteligence, ki si je na katerikoli način znala ustvariti boljši socijalni položaj. — Kdor ni ničesar posedoval razen svojih delovnih zmožnosti in ni imel kapitala ali pa vsaj zvenečega družabnega naslova, je bil v njihovih vrstah samo toleriran, ni pa se smel udejstvovati pri reševanju raznih gospodarskih, socialnih in političnih vprašanj. Svobodo sklepanja o tako vašnih stvareh so si pridržali sami v krogu posedujočih.

Zato so bili tudi vedno storjeni taki sklepi, ki so pokazali veliko svobode za oni mali del naroda, ki živi od dela drugih. Pustili so mu neomejeno izkoriščanje delovnih sil naroda. Če je pa delovno ljudstvo, ki je od dne do dne bolj spoznavalo, da besede o svobodi zanj ne veljajo, obračalo v vedno večji meri pridigarjem namišljene svobode hrbet so zopet samo iz prepričanega »liberalizma« dosledno poskušali zatreti ljudsko željo po svobodi z natolcevanjem, da je ljudska masa protidržavna.

Ravno tako je bilo z njihovim demokratizmom. Tudi tega so razumeli tako, da so ga poznali samo za svoj ožji krog. Kdor je bil bogat, kdor je posedoval in razpolagal z delom drugih, ta je bil v njih očeh vreden in deležen njihovega demokratizma. Niso gledali na moralne vrline človeka, ampak so ga cenili samo po njegovi zunanjosti. V svoje osebne koristi so izrabljali nacijonalizem. Ustanavljali so povsod, kjer so imeli le količkaj pripadnikov, nacijonalna društva vseh mogočih vrst. Povsod pa so zasedli vidna mesta zopet samo po tako zvanih boljših članih človeške družbe. Delati pa so smeli drugi, toda pod njihovim nadzorstvom.

Šli so v svojem namišljenem demokratizmu tako daleč, da so se ločili celo po mizah pri raznih javnih prireditvah društev, kjer je sodelovala in prav za prav požrtvovalno z idealizmom sodelovala širša plast naroda iz delavskih, obrtniških in kmetiških vrst. Bilo je pa konec demokratizma, če se je eden ali drugi iz teh vrst poskušal preveč približati javnim propovednikom te ideje. Moral se je odstraniti na lep ali nelep način. Odbijali so s tem svojim nastopanjem po vrsti enega idealista za drugim in ostali so končno sami.

In to vse vendarle prekasno. Še danes so posledice tega liberalnega demokratizma vidne. Rane, ki jih je zadal javnemu življenju še niso zaceljene. S svojim stalnim kričanjem o nacijonalizmu so se v danem trenutku zopet znali vsiliti na višja mesta in tam zopet delati na enak način. Kdor ni bil žnjimi, ni bil nacionalist, pa če je imel in ima dokaze v žepu, da je za domovino, ki je njim vedno na jeziku, postavil tudi lastno življenje — vse kar ima — na razpolago. Narod si je dodobra ogledoval svojo okolico v časih, ko je bilo treba braniti domovino in je tudi dobro opazil, da je le malokdo izmed onih, ki so toliko govorili o ljubezni do domovine, bil pripravljen za domovino tudi kaj žrtvovati. Našel pa jih je vedno tam, kjer je domovina imela še kaj dati. In znali so si pomagati, da jim je domovina tudi res veliko dala.

Kljub svojim trditvam o neprekosljivem nacijonalizmu, se niso pomišljali sedeti v družbi najzagrizenejših sovražnikov naroda, če je kazalo, da bode tam kaj dobiti. V spominu so nam nacijonalizacije raznih podjetij. Tudi tu so se izkazali vredne svojih notranjih čustev. Vsakemu takemu podjetju so dostavili ime »Jugoslovensko d. d.« in s tem je bilo zanje vse doseženo. Da pa so si delili dobiček s prejšnjim lastnikom, ki je bil vsemu narodu znan kot zatiralec našega naroda, to jih ni motilo.

Iskali so vzroka, zakaj jim širša plast naroda uhaja in prehaja celo v naravnost narodu in državi škodljive struje, niso pa pomislili, da so vzrok sami.

Zato je konec liberalnega demokratizma.

Nič boljše pa ni s socialno demokracijo. Tudi ona je kolebala med socializmom, in demokratizmom. Razvoj socijalne demokracije je šel istim potom navzgor in gre po isti poti navzdol. Tudi voditelji Marksove ideje so imeli i demokratizem i socijalzem samo na jeziku. Dobrote so uživali voditelji, delavstvo pa je imelo pravico plačevati in — molčati. Kdorkoli izmed voditeljev se je pririnil do boljšega položaja, se je sicer javno pokazal še tu in tam delavski masi in razlagati Marksovo teorijo, ko pa j zapustil tribuno, je pohitel k svojim »stanoviskim« tovarišem na važen pogovor o razdelitvi tantjem. Tudi njega so bolj zanimali kurzi raznih papirjev, kakor pa trpljenje delavskega ljudstva. Niti eden niti drug javno ne bode priznal, da je v resnici tako. Kjerkoli pa je prišlo do tega, da so morali zapustiti svoje položaje, so prišli na dan dokazi o njihovem »vestnem« poslovanju v prid trpečega delovnega ljudstva, o katerem so toliko govorili. Vse to delovanje je obstojalo samo v dobroidočih poslih raznih pridobitnih podjetij.

Kjer je narod izpregledal, je pomedel s vsemi temi namišljenimi demokracijami.

Namišljeni demokratizem je prinesel narodom posebno našemu samo škodo in nikakih koristi. Danes je že veliki večini jasno, da po stari poti ne more priti narod nikdar do zboljšanja svojih socialnih pravic. Ne ena ne druga demokracija ni uspela, da reši katerokoli važno življensko vprašanje našega naroda. Nasprotno ena kakor druga je s svojimi kaotičnimi politični formacijami in **bojem za oblast** razbila moralno in duševno edinstvo jugoslovanskega naroda in omajala njegovo vero v sebe in svojo neodvisno državo. V pomanjkanju vsakega višjega nacijonalnega cilja je liberalna in socijalna demokracija in njen politično-socijalni sistem že zdavnaj postal prazen politični mehanizem, ki preprečuje vse težnje ustvarjanja jugoslovanskega naro-

Štediti je treba, toda — pametno!

Več dni že finančni odsek mariborskega parlamenta razpravlja o novem proračunu mariborske občine. Razpravlja se na levo in desno, kako spraviti mariborske finance v red tako, da ne bi imel nihče povoda se pritoževati. Zato se tudi sklepi, ki so že bili storjeni, vzamejo ponovno v pretres z ozirom na proteste te ali one gospodarske panoge ter se išče s posameznimi gosp. panogami kompromisne rešitve. Pa ne samo z gosp. panogami temveč tudi s posameznimi takozvanimi gospodarstveniki se konferira kako in na kakšen način bi se jim pomagalo, oziroma koristilo. Mislimo, da bi se moralo mariborsko prebivalstvo, posebno pa posamezne gospod. organizacije poglobiti v temelj celotnega občinskega gospodarstva, ker bi le na ta način bilo mogoče spraviti na zdravo bazo mariborsko finančno gospodarsko politiko, ne pa da posamezniki iščejo samo svoj osebni »jaz«, če bode kje mogoče kaj profitirati. Masa mariborskih davkoplačevalcev, to so delavci, nameščenci, državni uslužbenci — ti seveda molčijo (menda morajo), teh nihče ne vpraša kako bodo preživeli bodoče proračunsko leto za slučaj brezposelnosti, bolezni, deložacij in drugih nesreč. Čeravno predstavlja ta del mariborskega prebivalstva **80 odstotkov**, se njega ne vpraša, ali so postavke v proračunu zadostne ali ne. Nismo zato, da se navija davke, ker se zavedamo, da vsako povišico davka, ki bi jo naj plačal trgovec, obrtnik, ali podjetnik ne plača on, ampak jo plača konzument. Ker pa konzument nima sredstev ter nima trgovec obrtnik komu prodati, hirata oba, ozir. sta oba na tleh.

Zato mislimo, da smo upravičeni dotakniti se tega vprašanja, že vsled tega, ker se revežu, ki pride kamorkoli, povsod odgovori; ni proračunske možnosti, gospodarska kriza je ter da se mora na vseh koncih in krajih danes skrajno štediti. Zato bi apelirali na gospodarske odbornike, da se res prične pri mariborski občini štedii tam, kjer se lahko štedi, oziroma, če se že štedi pri revežu, naj se štedi potem tudi drugje. Ne vemo, če je bila ravno štednja, da se je kupil za okroglo svoto štiri milijone dinarjev mariborski grad. O tem smo svoj čas veliko pisali in moramo še danes ponovno naglasiti, da ni bil čas primeren, da se je to staro zidovje kupilo z izgovorom, da bode mariborski grad bodoči magistrat. Stavili bi vprašanje, koliko je bilo pri nakupu gradu stroškov, ker kogarkoli od občinskih očetov vprašamo, če je bilo kaj stroškov vsak trdi, da ne ve. Dvomimo, da bi se našel kdo, ki bi brezplačno izvršil prenos lastninske pravice in so bili sigurno poleg kupne cene veliki stroški, če jih vzamemo tudi najnižje zaračunjene po tarifi. Seveda so taki stroški tako minimalni, da jih sploh ni treba občinskemu svetu poročati. Znano nam je tudi, da se je poverilo že lansko leto spomladi trem strokovnjakom - inženjerjem, da izdelajo detailni načrt in proračun za preureditev gradu v magistrat. Do danes še nismo slišali v nobenem poročilu ne o stroških ne o proračunu in ne o načrtu. Šušlja se pa, da je grad sploh nemogoče preurediti za mestni magistrat. Strokovnjaki pravijo: Če hočemo v Mariboru drugo magistratno poslopje, ga bo treba zidati. Pri nakupu gradu se je zatrjevalo, da so neki strokovnjaki izjavili, da se da grad uporabiti za nove magistratne prostore in se nam čudno zdi, da so danes tisti gospodje o tem tiho. Niti za upravo mestnih podjetij se ni moglo v gradu najti uradnih prostorov, torej v lastni občinski hiši, temveč se je v palači mestne hranilnice moralo prostore najeti in jih z velikimi investicijami temu primerno urediti.

Ravno tako spadajo k izrednim izdatkom mestne občine pravdni stroški in potni stroški, o katerih višini niti javnost in menda niti občinski svet na zve. V računskih zaključkih niso razvidni, še manj pa, da bi bili taki izdatki predvideni v osnutku bodočega proračuna. Menda bi kot davkoplačevalci smeli vedeti tudi za takšne izdatke. Če je v proračunu razvidna plača posameznega uradnika, potem bi moralo biti tudi razvigno, kakšni so pravdni stroški, kakšni so potovalni stroški in zakaj in kje. Kolikor je nam znano, se je leta 1934 posebno veliko potovalo; dvomimo, da bi kdo bil izvršil ta potovanja na svoje lastne stroške ter bi bilo res potrebno, da se pride s temi številkami na dan, ker se sliši tu in tam, da pride tudi včasih kakšno potovanje na baje preko 10.000 Din. Ravno tako nam je znano, da so se izvršile razne utaje denarja in menda je bilo to lea 1933, ko se je na mah odpustilo iz službe kar štiri inkasante, a nihče ne ve, za kakšne svote je šlo. Tudi komisija, ki je imela nalogo, da pregleda poslovanje mestne občine, nikjer ne navaja zgoraj navedenih zadev, ker se ji mogoče zdijo premalenkostne, ali si pa mislijo, da nikogar nič ne briga.

Mnenja smo, da danes ne sme iti finančna politika mestne občine za tem, da se išče kako se bo dobilo dohodke in kako se bode znižalo izdatke pri raznih socialnih dajatvah, ampak da je treba in to brezpogojno izdatke krčiti tam, kjer ne bode nikomur škodovalo. Take pametne rešitve pa se seveda noče nihče lotiti.

Zato smo upravičeni zahtevati, da se nam tudi pove te vrste izdatke, o katerih višini danes ne ve nihče. In tako je mnogo drugih sličnih stvari pri mestni občini, kjer bi se lahko marsikaj prištedilo, ako bi se brez ozira na levo in desno o vseh izdatkih vodila prava kontrola in da bi se ti izdatki tudi knjižili pod imeni kakor so faktično nastali.

Za danes smo našteli samo teh par slučajev, prihodnjič se bodemo dotaknili drugih še bolj perečih vprašanj, ker želimo, da se res štedi in da se ne povišuje raznih davkov, ampak da se z ozirom na štednjo nekateri davki celo znižajo, ker davke v Mariboru plačuje mali človek — to je konzument!

Zavedite se svoje krivice!

Običajno je, da katerikoli zločin najbolj obsoja tisti, ki nima čiste vesti. S tem hoče prikriti svoje slabosti in napake in odvrniti pozornost od sebe. Tako je bilo tudi še dosledno v primerih, ko se je obravnavala bodisi ena ali druga šibka stran udejstvovanja sodobne mladine. Spomnimo se samo prepogostih tragičnih dogokov mladih dijakov. Očitki, ki so tedaj padali na te uboge žrtve zgrešenosti današnjih razmer, so bili plod prav onih posrednih ali neposrednih krivcev. In ob vsaki priliki, ko nas presenetijo navidezne zablode našega mladega rodu, ga obsojamo, in mu očitamo vsemogoče, pri tem pa je marsikoga sram, da bi se potrkal na svoja prsa in priznal svojo krivdo.

Povojno doba je polna razrvanosti, v kateri se težko znajde tudi starejši rod, vajen predvojnega mirnega življenja. Istim prilikam kot starejši pa je izpostavljena tudi naša doraščajoča mladina. Krut boj za vsakdanji kruh, živahno valovanje nasprotujočih si svetovnih in političnih nazorov, niz krivic in zapostavljanja, razne socialne reforme itd., vsemu temu prisostvuje tudi mladina s široko razprtimi očmi. Vse to ona samo dojema iz časopisov, knjig, predavanj itd. in mora ostati ob vsem — pasivna. Današnji učni sistem pa že zdavnaj ne odgovarja več duhu modernega časa in zato mlademu bitju ne more (pa čeprav bi lahko!) nuditi onega, kar želi, da bi se izživljalo — aktivno. Odtod destruktivno stališče dela naše mladine do vsega kar jo utesnjuje. Kdo naj ji potem zameri, če je včasih tudi ona pri tem nekritična in prenagljena? Skratka: Doraščajoči mladini današnja šola ne more nuditi prilike, kjer bi se izživljala njena konstruktivna sila, ki želi sodelovanja v vseh sodobnih vprašanjih: socialnih, nacionalnih, ekonomskih, kulturnih in političnih.

Česar učeči se mladini ne nudi šola, ji mora nuditi izvenšolsko življenje. Tu pa žal ravno večina nacijonalnih organizacij, katerim stoje na čelu navadno konservativni birokrati in kjer bi morala mladina sprejeti miselnost posameznikov, ki je v svoji konservativnosti nočejo razumeti, brez logike in brez premisleka. Usiljevanje neke miselnosti brez debate, z edinim izgovorom, da je tako bilo in tako mora ostati, za mladino ni privlačna. Oni del mladine (to je najboljši del!), ki noče pred dejstvi zapirati oči, — obrne tem organizacijam hrbet in gre tja, kjer najde možnost svobodne aktivnosti. S tem je povedano mnogo! Zgrešenost vseh onih organizacij, ki imajo smoter voditi mladino po pravi poti lepši bodočnosti naproti, ker odbijajo s svojo strogo formaliteto in omejenostjo kvalitativno najboljši del mladine! Temu bi se dalo odpomoči s sodobno preosnovo nekaterih naših organizacij v smeri, da bi v njih našla svoje torišče in zatočišče vsa naša mladina! Mladini dati svobodo v mišljenju, možnost proučevanja vseh sodobnih problemov, možnost vsestranske aktivnosti! Bojazen, da bi radi tega krenila na stranpota je neupravičena, ker si moramo biti svesti, da kri naše krvi ne bo nikoli zatajila svojega porekla in svojega čutenja do naroda in države, ker je v svojem bistvu še vedno zdrava in polna idealov. Samo usmeritve ji je potrebnbo in zavesti, da je konstruktivni del narodne enote!

V kolikor v tem greše naše nacionalne organizacije, so našemu narodu in državi sovražne organizacije že davno znale izkoristiti vse to. V svoje mreže so polovili znaten del naše najboljše mladine. Ne morda z raznimi marksističnimi in kokomunističnimi ideologijami, temveč zgolj z ustrojem svojega delovanja, ki daje prednost — vsaj navidezno — mladim in jih vpošteva ob vsaki priliki. Nudi jim možnost svobodnega razmaha, izražanja in nehanja. In naša mladina preslepljena, postopoma po sfanatiziranih internacijonalnih tribunih, ki računajo samo na najnižji inštinkt človeštva — goli materializem, — zapade v mreže rdečega pajka! Ponavljamo, da zgolj radi vpoštevanja s strani starejših! Ideologija ostane pri tem ob strani in to tembolj, ker mi še nismo izgubili vere, da je jugoslovanska mladina za umazani materialističen internacionalizem še vedno preidealna! Sicer pa se mladini že sedaj odpirajo oči, **ko uvideva, da njen idealizem rdeča internacionala izrablja po podtalnih voditeljih v dokaj umazane svrhe!**

Važen razlog, da se mladina zateka k ilegalnim organizacijam pa je tudi često njen obupni položaj. Naša brezposelna intelektualna in manuelna mladina gladuje in prezebava. Mnogi imajo vedno polna usta sočustvovanja, govore o idealih mladine in ji hočejo biti voditelji. Potrebno je, da tudi tu spregovorimo jasno besedo! Dvojna morala je tudi tu ono, kar odbija naše mlade ljudi. Je namreč tako, da se ljudje, ki hočejo biti mentorji naši mladini, drže gesla: Ne glej me kot osebo, tem več moje besede poslušaj! So taki, ki skušajo spraviti brezposelno mladino h kruhu na vse možne načine, **pri tem pa ne uvidijo, da bi bilo dobro, ko bi prepustili svojo drugo ali celo tretjo službo enemu teh brezposelnih!** Pretirane plače, dvojno in trojno zaslužkarstvo, izobilje na eni in brezposelnost in beda na drugi strani. In še nekaj: brezupnost k vsemu temu, ker ni vere v te mogotce, ki jim je prvo lasten dobrobit in lastne egoistične potrebe, ki se žal le prečesto krijejo **pod plaščem laži — nacijonalizma!** Taki pseudo nacionalisti naj se ne čudijo da nimajo uspeha. **Pri nekaterih organizacijah** se naziva članstvo medsebojno z besedo »brat«, v **izvenorganizacijskem življenju pa denarni mogotec noče poznati brezposelnega delavca. In vendar sta si brata!**

Vse to gleda in doživlja naša mladina. To gotovo niso privlačne zadeve in se ne smemo čuditi, če je mladina često tam, kjer bi biti ne smela in kjer si je ne želimo. Mladino si je potrebno pridobiti na pošten način. To je dolžnost vseh, ki imajo v vidu lepšo bodočnost naroda in države. Za vse stranpoti, po katerih tava mladina odgovarja starejši rod, mladina je pri tem samo žrtev podtalnih elementov, ki so pa žal boljši pedagogi in če hočete še demagagi! Podpirajo pa jih hote ali nehote oni, ki imajo za mladino samo besede, pa nič dejanj!

Ko se bomo docela zavedli zgrešenosti pridobivanja mladine in krenili k novim metodam, potem tudi raznih »komunističnih« procesov ne bode več treba!

X. X.

da in omogoče, da se v njem razširjajo vse negativne strani naše preteklosti in tujega vpliva.

Jugoslovanski nacijonalisti brez koristoljubja so dolgo samo opazovali razdiralno delo teh namišljenih demokracij in čakali. Sedaj pa je našega čakanja konec in napeli bomo vse sile, da onemogočimo še nadaljnje izkoriščanje naroda v korist posameznikov.

Nam je država nad vse in zato ne more nikdo svoje osebnosti niti vzporediti, še manj pa postavljati nad njenimi interesi!

Zato zahtevamo, da se mesto liberalno-demokratskega parlamentarizma osnuje stanovsko predstavništvo, ki naj bo izbrano po organiziranih stanovih in izraz njihove volje in njihovih želja. Volja naroda kot celote mora priti do veljave v novem narodnem predstavništvu, ki mora biti vstvarjeno na podlagi nacionalne nestrankarske organizacije naroda!

Enaka pravica za vse

»Deutsche Zeitung«, organ nemške narodne manjšine, za dravsko banovino, kakor se samo imenuje, prinaša v svoji številki 1—2 od 6. januarja t. l. sledeči proglas vodstva zveze za nemštvo v inozemstvu (Volksbund für das Deutschtum im Ausland). V proglasu se navaja, da je bila prošlo leto zavest zveze z sonarodnjaki z u n a j okrepljena in poglobljena. Bodri svoje brate z besedami: »Vaša usoda, sonarodnjaki, je usoda vseh Nemcev! Boj vzbuja tudi najglobokejše moči! Forme in institucije bodo mogoče tu ali tam padle, duh pa bo boj izvojeval. Mi v državi (rajhu) bomo neomahljivi in nesebični posredovalci za vaše zaupanje v nemški narod v rajhu in za naraščajočo skupnost vsega moštva. Vi boste varovali vašo čast, kakor **tudi mi spoštujemo in priznavamo druge narode.** (Podčrtali mi. O. ur.) V znamenju zmagovitega končnega boja ob Sari, ki bode tudi splošna nemška zmaga, vas pozdravljam z narodnim pozdravom »Volk Heil«.

Je sicer zelo lepo, da Nemci tako skrbijo za svoje brate v inozemstvu, vendar pa smo zelo radovedni, če bi bilo lahko mogoče, da bi kak enak proglas našim bratom v inozemstvu prinesel n. pr. »Koroški Slovenec«. »Deutsche Zeitung«, ki hoče biti vedno dobro informirana o narodnih manjšinah, gotovo tudi dobro ve, da je na Koroškem v Avstriji več Slovencev, kakor v dravski banovini **Nemcev in poturic** skupaj. Upamo, da v tem oziru ne bo vzela »Deutsche Zeitung« za podlago število Slovencev, ki so jih naštele avstrijske oblasti, odnosno razni komisarji pri ljudskem štetju leta 1934, ko se je štelo prebivalstvo po »kulturni sredini, v kateri posameznik živi«. Na tako idejo še ni nikdo prišel, samo v Avstriji so se znašle take pametne glave. — Ali bi bila »Deutsche Zeitung« zadovoljna, če bi pri nas šteli prebivalstvo na ta način? Dvomimo, ker bi potem vseh Nemcev ne bilo niti eno tisočinko. Kako se je vršilo štetje Slovencev na Koroškem, naj se D. Z., prepriča iz pritožbe bivšega poslanca koroškega deželnega zbora dr. Frana Petka, ki je bila vložena pri društvu narodov in o kateri se bode razpravljalo te dni.

Nemci hočjo imeti povsem čisto raso in mora v gotovih slučajih vsakdo dokazati čisto porekl od leta 1800 naprej. Zaenkrat gre samo za žide, upamo pa, da se bodo kmalu odločili očistiti svojo raso tudi vseh drugih nacijonalnih ras. Mi damo tako očiščeni rasi v naši banovini z vso našo znano širokogrudnostjo prav radi vse kar žele. — Damo jim tudi prav radi vse Nemce, kateri so se v zgornji dobi raznarodili in postali Slovenci. — Zahtevamo pa, da ne štejejo med svoje vse one rojene Slovence, kateri so se v prejšnjih dobah ponemčurili iz samega koristoljubja. **Samo tem velja naš boj.** Prave Nemce smo in bomo vedno spoštovali in v tem oziru ne bomo posnemali Nemcev, ki so nas vedno omalovaževali.

V št. 4. do 13., tm. pa se obrača DZ na zastopnike nemške manjšine v Narodni skupščini, naj se interesirajo, kako se podučuje otroke v manjšinjskih šolah in pravi med drugim doslovno:

»Nemogoče je, da obvlada otrok v prvih štirih letih šole državni jezik s tedenskim poukom 2—3 ur kakor obvezen predmet toliko, da brez škode sledi poduk v nekem njemu tujem jeziku.«

Mi smo povsem solidarni z gornjo izjavo D. Ztg. in jo podpišemo z obema rokama, zahtevamo pa in upamo, da nas bo D. Ztg. s svojimi **vplivnimi zvezami, ki jih ima z sorojaki v Avstriji,** podpirala, da se bo izvajalo isto načelo tudi v manjšinskih šolah na Koroškem.

Zedinimo se na geslu »Jednaka pravica za vse«, pa bomo lepo in v največji slogi živeli drug ob drugem.

Če pa misli »D. Ztg.« živeti v predvojnem miljeju, ko ni zagovarjala današnjega stališča, da se otrok poučuje v šoli v materinskem jeziku, ampak je dosledno zahtevala, da se odpravijo slovenske šole, kjer so še bile in ni dopustila, da bi se ustanovile slovenske šole v Celju, Mariboru, Ptuju in sploh v mestih, kjer je živelo sicer slovensko ljudstvo, pa je bilo potujčevano, potem seveda o kakem mirnem sožitju ni govora.

Pripomnimo, da je »D. Ztg.« naslednica zloglasne »Cillier Zeitung« in ker nam je znano, da se okrog nje kretajo tudi danes ljudje, ki bi radi še nadalje potujčevali našo mladino, ne verujemo, da bi naše besede kaj zalegle.

Vse tukajšnje Nemštvo se pač največ naslanja na renegate, ker je pristnih Nemcev premalo. Ti renegati pa so najzagrizenejši sovražniki našega naroda in ravno ti na **žalost pri nas v nemških krogih prevladujejo.**

Čas bi že bil in iskrena naša želja je, da se pravi Nemci otresejo teh moraličnih propalic in očistijo svoje vrste, kar jim bo samo v korist. Boljše bi bilo za nemško narodno manjšino, da bi lahko s ponosom trdila: **Nas je malo, toda pristni smo.**

Sicer pa vemo, da volk dlako menja, a narave ne.

Delavstvo je odgovorilo — demagogom!

Delavstvu »Kovine« so delili pred volitvami obratnih zaupnikov marksisti sledeče letake:

»Sodrugi in sodružice! Če rabite novo kolektivno pogodbo, za katero se bo Savez metalskih radnika Jugoslavije zavzel, potem glasujte jutri za njegovo rdečo listo. Ne hodite nikomur na limance in premislite dobro, katera organizacija vam je do danes kaj izvojevala! Ostanite zavedni delavci in ne pozabite, da je pri Achtigu tekla vaša kri!«

Delavstvo v »Kovini« je volilo dne 23. t. m., in sicer takole: od 92 upravičenih volilcev je glasovalo 70 upravičencev. Od teh je bilo razveljavljenih 6 gasov. Lista NSZ je prejela 34 glasov, nasprotniki (marksisti) pa 36 glasov. Tako je prejela NSZ 2 zaupnika, marksisti pa 3. Dosedaj je bila »Kovina« nedostopna trdnjava marksistov!

Delavstvo je res znalo odgovoriti njihovemu letaku in jim ni šlo »na limance«, kakor so od njih zahtevali salonski socialisti. Delavstvo je pravilno razumelo važnost teh volitev in ni hotelo več verjeti večnim obljubam. Spoznalo je, da socialistični voditelji prihajajo vedno s kolektivno pogodbo takrat, kadar rabijo glasove. Pri »Kovini« je pa še največji čudež, da marksisti kolektivno pogodbo zopet obljubujejo, niso pa jo znali braniti tedaj, ko je še obstojala in ko so imeli vso moč v svojih rokah. Lepše bi se bil seveda glasil letak, če bi bilo na njem zapisano: spomnite se, kdo vam je ustvaril kolektivno pogodbo in kdo je izposloval, da je ostala v veljavi. Potem bi mogoče letak kaj zalegel. Delavstvo je prav dobro tudi vedelo, da pri vsej svoji moči niso mogli, bolje rečeno, **niso hoteli** preprečiti odpusta delavstva.

Zato je delavstvo, videč, da ga marksistični voditelji vodijo samo za nos in imajo vedno polna usta obljub, ki jih nikdar niso izpolnili, v velikem številu obrnilo tem varalicam delavskega ljudstva hrbet. Zavedao se je delavstvo popolnoma dobro, da rdeči veljaki skrbe v prvi vrsti zase in svoje najbližje sorodstvo, medtem ko jim je delavec samo vaba.

Delavstvu je ostalo dobro v spominu, kako so tukajšnji socialpatriotje podpirali avstrijske marksistične begunce, pozabili pa so dosledno na bedno jugoslovansko delavstvo. Slučaj Kakanj, Trbovlje, pa še marsikaj drugega je delavstvu odprlo oči. Videlo je dobro, da so za naše delavske žrtve odredili samo 5 minutni molk, tujim pa so dajali denarne podpore!

Nič jim ni pomagalo spominjanje delavstva na kri, ki je tekla pri Achtigu, ker je vsak vedel, da so s svojim izzivanjem sami izzvali pretep in prav za prav tudi sami začeli z nasiljem. Nacionalno delavstvo je na napad samo odgovorilo, ker si ne pusti dopasti, da bi ga bredomovinci zmerjali s fašisti in drugimi takimi izrazi iz besednjaka rdeče internacionale!

Bolje bi storili, če bi v letakih povedali ljudem, kako so njihovi odlični sodrugi streljali na sestradano delavsko maso v državah, kjer so imeli sami krmilo v rokah. Slučaj v Belgiji, kjer je takratni odlični sodrug Vandervelde (ministrski predsednik) dal streljati v delavske množice, ki so zahtevale kruha in pravice, je znan!

Našemu delavstvu, ki je naskočilo marksistično trdnjavo in odneslo častno zmago, vsa čast!

Obzidje stare trdnjave je razrušeno in trdno smo uverjeni, da bode pri prihodnjem naskoku padla za vselej!

NAŠ POKRET

Zahtevamo zaščito tudi za delavca in nameščenca!

V naši državi se je izdelal zakon za zaščito kmeta. Sedaj se hoče ta zakon spopolniti in izdelati tudi končnoveljaven pravilnik, ki bode uredil plačilo kmečkih dolgov.

Priznamo, da je naš kmet vsled padca cen poljedelskim pridelkom in živini, utrpel ogromno škodo in nikakor ne more plačati dolgov, ki jih je napravil največ z investicijami pri gospodarstvu. Ko je popravil svojo hišo, preuredil svoja gospodarska poslopja je pri proračunu vpošteval tedanje cene. Do podrobnosti je imel vse natanko preračunano in najel je posojilo na podlagi tega svojega vestnega proračunavanja. Razmere pa so se spremenile. Njegov proračun ni bil več v ravnotežju. Dolg je ostal, ostale so visoke obresi, za svoje pridelke pa ni kmet prejel niti polovice prejšnje vrednosti. Zato mu je treba odpomoči. Zavedamo se, da je kmet steber države.

Pozabilo pa se je, da je pri nas še en steber in sicer nič manj važen, kakor kmet. In to je naš delavec in nameščenec. Tudi na tega bode treba misliti. Kakor je prezadolžen naš kmet, tako je prezadolžen tudi naš delavec in nameščenec. Kmet je izgubil svoje premoženje in zašel v plačilne težkoče radi padca cen poljedelskim pridelkom, delavec pa vsled znižanja prejemkov. Tudi delavec in nameščenec je pred nastopom krize zaslužil skoro 50% več kakor danes in je ravnotako na podlagi tedanje svoje plače nabavil najpotrebnejše stvari. Danes pa ga tarejo skrbi, ker ne zasluži niti toliko, da bi mogel pošteno živeti. Da bi plačeval dolgove, je pa izključeno. Imamo tudi nameščence in delavce, ki so si s trudom prihranili toliko, da so si kupili zemljišče in si postavili skromno hišico. Nekaj denarja so imeli pri rokah, ostalo pa so si sposodili. Za to posojilo pa morajo danes plačevati iste obresti in če jih ne plačajo, ima denarni zavod, pa tudi vsak drug upnik pravico, obresti in glavnico iztožiti in predlagati dražbo njegove premičnine in nepremičnine. Za tega ni pomoči. Zato bi bilo zelo umestno, da bi se načelo tudi to vprašanje. Ni več v Jugoslaviji niti kmeta, niti nameščenca, delavca ali obrtnika, ki bi mogel izpolniti svoje obveznosti na podlagi svojih prejšnjih preračunavanj. Ker se je dala zaščita že enemu sloju, se mora dati tudi drugemu. Če se že črtajo stari dolgovi, potem se morajo črtati vsakemu, ki dokaže, da jih ni v stanu plačati in da jih ni napravil lahkomišljeno.

Ker je bilo veliko število poslancev izvoljenih pretežno z glasovi delavcev in nameščencev, pričakujemo, da bodo ti storili svojo dolžnost in zaščitili tudi druge stanove, kakor so znali zaščititi kmeški stan.

Tudi delavstvo ne sme propasti, ker je tudi ono važen faktor v državi. Zato naj se reši to pereče vprašanje tudi v prid delojemalskim slojem in obrtnikom!

Če tako hočejo...

Kadarkoli se je zbrala v Jugoslaviji več ali manj radikalna nacionalna skupina, so vedno prišli nasprotniki na dan s podtikanji, da se hoče kopirati italijanski fašizem, ali pa nemški nacionalni socializem. Tem nasprotnikom roji po glavi samo Mussolini in Hitler. Oglejmo pa si malo te nasprotnike, pa bomo videli, da bi za te gospode bile res potrebne metode enega ali drugega. Dasi je prav dobro znano, da je bil narodni socializem porojen na Češkem, kjer je zavzel velik razmah in da je bila tudi pri nas ustanovljena kmalu po preobratu narodno-socialistična stranka, ko še svet ni poznal niti Mussolinija, niti Hitlerja, se vendar hoče podtakniti tudi Jugoslovanski akciji, ki ima nacionalno-socialni (ali če kdo hoče socialno-nacionalni) program, fašizem ali pa nemški narodni socializem.

Nasprotniki, ki nam hočejo to podtakniti, prav dobro vedo, zakaj to delajo. Med njimi so samo taki, ki vživajo pod sedanjimi razmerami privilegije. To so ljudje, ki izrabljajo i narodnost i vero i socializem v svoje osebne koristi. Zavedajo se, da bode njihovih privilegijev konec, če prodre v državi iskren nacionalizem, trdna vera in pravi socializem.

Ker so to načela Jugoslovanske akcije, je seveda v vseh krogih, ki žive na račun naroda v brezdelju **in hočejo biti vsak zase nad narodom in nad državo,** zavladalo razburjenje. Ljudstvu hočejo vtepsti v glavo, da je edino položaj, kakor so ga oni ustvarili, njemu koristen in da je vsak drug način javnega življenja v nacionalnem, gospodarskem in socialnem pogledu nemogoč.

Tako pripovedujejo ljudstvu. Sami pa prav dobro vedo, da po njih ustvarjen položaj ni v korist naroda in države, ampak njih samih. Bojijo se, da se ljudstvu odpro oči. Zato je na delu vse njih časopisje, katero je po večini v rokah denarnih mogotcev, ki do danes še niso mogli ljudstvu povedati, na kakšen način so prišli do bogatstva. Prav za prav niso hoteli. Prepovedujejo si najostreje, da bi kdo zahteval položitev računa o njihovem marsikdaj skoro preko noči pridobljenem bogastvu in vsak, ki hoče tozadevnega pojasnila, postane v njih očeh demagog in protidržaven element.

Jugoslovanska akcija pa bode imela pogum, te ljudi javno vprašati, kje so si pridobili svoja ogromna premoženja in bode imela pogum tudi zahtevati, da se odvzame premoženje v korist državi vsem, ki ga niso pridobili s svojim delom **ampak samo s špekulacijami na račun naroda.** Tudi tega se zavedajo nasprotniki in zato prihajajo na dan z raznimi podtikanji. Tako natvezajo ljudem, da hočemo odpraviti privatno lastnino, da hočemo obubožati cel narod, da hočemo uničiti takozvane pridobitne sloje.

Kako naivni so ti nasprotniki, ko mislijo, da jim narod veruje. Ta prav dobro ve, da mi nočemo odpraviti zasebne lastnine, niti nočemo odvzemati premoženja ljudem, o katerih vsi vemo, da so si svoj socialni položaj zboljšali do neke znosne mere s svojim pridnim delom. **Mi nimamo v mislih nikdar marljivega trgovca, obrtnika, pa tudi ne tovarnarja, ki je svoje podjetje spravil do uglednega položaja z lastnim delom in marljivostjo. ko trdimo, da je treba uvesti kontrolo nad kapitalom. Pri tem imamo v mislih vedno razne »delniške družbe«, pri katerih sede ljudje v funkcijah raznih upravnih svetnikov itd., ki ne opravljajo drugega dela, kakor da strižejo kupone.** V mislih imamo nadalje vse one, ki so si ustvarili velikanska premoženja, ne da bi jih kedaj videli pri kakršnemkoli delu. Take, ki niso ustanavljali nikakih podjetij, pač pa so povsod zraven, kjer se dele tantijeme in dividende. **Hočemo, da se odpravi takozvani anonimni kapital, ker se zavedamo, da je edino ta kapital rak rana na narodnem telesu.** Izkoriščevalec našega naroda ni trgovec, ki s primernim dobičkom vzdržuje sebe in svojo družino in si preskrbi za svoja stara leta primerno rento, da ne pade v breme občinam, ravnotako ni izkoriščevalec našega naroda obrtnik. Zavedamo se, da morajo v državi živeti sloji kateregakoli stanu, toda samo oni, ki žive od lastnega dela, ker vemo, da morajo vsi ti polagati o svojih dohodkih državi račun in tudi plačujejo državi od tega davek, — medtem ko pri nas ne plača nikakega davka skrit kapitalist, ki ima vse svoje premoženje naloženo v raznih akcijah. Ta ne plača ničesar in od njegovega kapitala država in narod tudi nimata nobenega haska.

Če nam pa kdo očita, da smo Hitlerjanci ali fašisti zato, ker hočemo, da pride tak kapital pod javno nadzorstvo — potem nas to ne boli in se v tem oziru tudi sami **radi tako imenujemo — če je gospodom iz teh krogov tako ljubše!**

Čuvajte Jugoslavijo!

Vse delavstvo organizirano — v Bolgariji

Bolgarska vlada je izdala zakon, po katerem bode moral biti vsak delavec član delavske organizacije, ki bodo združene v državnih delavskih sindikatih. — Članarina se bode pobirala pri izplačevanju mezd.

Iz tega sledi, da se Bolgarija pripravlja postopoma na uvedbo stanovskega državnega sistema. Ker je to tudi načrt Jugoslovanske akcije, naj se čitatelji seznanijo z našo zamislijo o ureditvi delavskega vprašanja pri nas.

Pri nas je več delavskih organizacij, o katerih se ne sme reči, da nimajo poštenih namenov. Vsaka hoče po svojih močeh in seveda tudi po svojih nazorih urediti vsa delavska vprašanja tako, da bi delavstvo imelo od tega koristi. Ta boj pa se vrši že desetletja in vendar se krivice gode delavstvu kljub vsem organizacijam in kljub protestom. Imamo celo vrsto zakonov, ki so namenjeni delavstvu. Prikrojeni pa so vsi tako, da imajo posebno delodajalci možnost obdržati po polno oblast nad delavstvom.

Kaj pomaga delavstvu n. pr. da predpisuje obrtni zakon točno vzroke za ev. takojšnji odpust iz službe, ali pa da morajo biti nadure plačane s 50% dodatkom. Delovni čas je tudi natančno predpisan. Vse skupaj pa se ob vsaki priliki s strani delodajalcev izigrava, delavec si pa ne upa zahtevati pravic, ki mu jih sicer zakoni priznavajo.

Boj organizacij v tem oziru je več ali manj brezploden in ga v največ slučajih niti ne upajo pričeti, ker bi delavstvu lahko škodoval. Zato mora delavstvo mirno prenesti vse krivice in škodo, ne da bi moglo od katerekoli strani pričakovati pomoči. Zakon predpisuje namreč poleg vsega tudi, **da se delavstvu lahko odpove služba brez vsakega vzroka 14 dnevno.** In tu tiči vsa ovira razvoja delavskih organizacij.

Zato je nujno potrebno in načelo Jugoslovanske akcije je, da dobi vsak stan svoje inštitucije, v katerih bode sam odločal o svojih težnjah. Če bodo ustanov. delavske organizacije z zakonom in so pod državno zaščito, bodo te neodvisno lahko zahtevale, da se izpopolnijo zakoni v korist delavstva. Temu zakonu se bode moral vsak pokoriti. V zakonu ne sme izostati predpis, da delodajalec ne sme delavstva niti sprejemati niti odpuščati iz službe. Vse to bode prevzela državna organizacija. Ako se bode delavec pregrešil proti predpisom, bode sklepalo razsodišče in odločalo o tem, če je pregrešek delavca tak, da je na mestu odpust iz službe. Če bode razsodišče ugotovilo tako krivdo, potem bode tak delavec ne samo dpuščen iz službe, ampak tudi iz organizacije.

Z ustanovitvijo takih sindikatov z močno državno oporo, bi imelo prav gotovo delavstvo to veliko prednost, da bi to ne bilo več odvisno od slabe ali dobre volje posameznika, ampak bi imelo svoj forum, kjer bi se te zadeve obravnavale in reševale nepristransko. In s tem bi bilo doseženo za delavstvo glavno. Moral bi biti sicer vesten, kar je tudi dober delavec vedno bil, zato pa bi imel svojo pozicijo zasigurano in bi se znebil težke skrbi — glede svoje eksistence.

Jugoslovanska akcija ima v svojih načelih stanovsko ureditev države in bode delala na tem, da se njeno načelo uveljavi.

Zagorje

V nedeljo dopoldne, dne 13. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor Jugoslovenske akcije za upravno občino Zagorje, katerega se je udeležilo polnoštevilno vse članstvo. Pazno so člani sledili poročilu pripravljalnega odbora, ki je podal točno poročilo od početka do ustanovitve. Z ustanovitvijo Jugoslovenske akcije je dobil nacijonalni element organizacijo, ki si ji bo lahko posvetil z vso svojo priprosto dušo, saj JA. vsebuje v svojem programu ravno ono, kar naš narod sicer davno nosi v srcu, ni pa našel organizacije, v kateri bi lahko dal duška svojim čustvom. JA, ki zastopa nacijonalno-socijalni program, bo zajela v kratkem vse sloje naroda, saj je njen glavni cilj stanovska ureditev države na nacijonalni podlagi. V odbor je izvolilo članstvo enodušno iz svoje srede ljudi, v katere ima polno zaupanja, ki pa tudi bodo v stanu voditi pokret, kakor je JA, saj potrebuje mnogo požrtvovalnega in idealnega delovanja za uresničenje njenega programa. Naprej bratje, do končne zmage!

Stojte - preganjanja mora biti konec

V delavnici državnih železnic še vedno ni konca **preganjanja** ter se napram nekaterim **nacionalno mislečim delavcem** nastopa tako kakor ne postopa nobeden samostojni gospodar napram svojim uslužbencem.

Smatramo, da je delavnica last države, to je celokupnega našega naroda, ter mora **vsak uslužbenec služiti celokupnosti, oziroma svojo službo opravljati po obstoječih predpisih in zakonih, pa najsi ima kakoršenkoli še tako visok položaj.** Zopet so se ponovili slučaji, da je čez noč moral **narodni delavec zapustiti svoje delo ter bil premeščen na drugo delo in to k najslabšemu delu,** ne da bi bil kaj zagrešil, oziroma da bi se mu povedalo vzrok — zakaj, ali bi bil zaslišan za kakšno krivico, ki bi jo naj bil storil.

Zahtevamo, da so za vse enake pravice in dolžnosti ter se mora vsak posameznik zavedati, da služi državi — celokupnosti in ne mogoče sebi ali kakšni kliki. Dogodili so se tudi slučaji, da nekateri lahko vse dobijo — kakor drva in drugi material. Glavno je, da trobi v in pravi rog, a drugi že čez 5 let niso dobili drv. Ravnotako se dogajajo slučaji, da nekateri pohajajo iz oddelka v oddelek, kjer se vršijo razne konference, isto se dogaja tudi v neki pisarni med gotovimi gospodi.

Da se temu naredi enkrat konec, prosimo vse tiste železničarje v delavnici, ki se jih je v zadnjih 10 mesecev preganjalo in zapostavljalo, da se čimprej javijo v našemu uredništvu glede event. podatkov, da bodemo zamogli vse te dogodke javiti merodajnim faktorjem, kateri bodo poskrbeli, da se bode vsak zavedal, da je delavnica last države in ne posameznega ter, da so za izvrševanje službe predpisani razni predpisi in zakoni, ki pa veljajo za vse delavce do najvišjega gospoda, pa če tudi se imenuje podnačelnik ali kontrolor. Zdi se nam, da nočejo upoštevati sedanje vladne deklaracije, kjer je bilo povdarjeno, da se mora brezpogojno spoštovat obstoječe zakone. Zato pa moramo poskrbeti, da se bodo izvršile sankcije proti tistim, ki se tega ne bodo držali in zavedali. Državni uslužbenec ni živina, pa če tudi je samo delavec.

Ko pa bodemo zbrali vse podrobne podatke, katerih že tako imamo celo grmado, bomo iste seveda do podrobnosti objavili, da bode tudi javnost o predrznosti in samopašnosti nekaterih točno poučena.

Nič se ne spremeni!

»Deutsche Zeitung« v svoji 3. številki letošnjega leta jadikuje, da je »Borba« v svoji novoletni številki v enem članku zapisala, da pri nas spoštujemo narodne manjšine in da ji pustimo v polni meri njih jezik v šoli, v cerkvi in javno v isti številki na zadnji strani pa je zapisala, da se po Mariboru preveč nemškutari.

Pritrjujemo. Eno in drugo smo zapisali. Samo škoda, da listič narodne manjšine ni prinesel tudi konca prvega članka, v katerem pravimo, da to velja za narodne manjšine, ne pa za zaslepljence in pokvarjence. Za te pa stojimo slej ko prej na stališču, da niso narodna manjšina in da jih bode treba naučiti spoštovati svoj materinski jezik in jih odvaditi, da bi se priključevali nemški narodni manjšini! Dopsnik »D. Z.« bo najbolje vedel, kdo je pristni Nemec in koliko jih je. Saj mu mora biti znano, koliko je Nemcev v Mariboru in na bivšem Sp. Štajerskem sploh. Prosimo pa, da ne prišteva takih, katerih se pristni Nemci tudi v rajhu tako zelo branijo. Drugače pa naj se D. Z. le potolaži.

POLITIČNE BELEŽKE

Notranje zadeve

Dr. Arturkovića so pripeljali domov. Pri izkrcanju ga je čakala velika množica, ki je bila tako razburjena, da ga je hotela linčati. Orožništvo je seveda to preprečilo. Razburjenje množice je za nas razumljivo.

JNS ostane enotna. V dravski banovini se je končno posrečilo spraviti kandidate za senatorsko listo. Težko so jih sicer pregovorili, toda ko so jim predočili, da v sedanjem času, ko gre že itak vse kolj »iz lima«, ni priporočljivo, da se krha disciplina v stranki, so se razburjeni duhovi pomirili. Sedaj so kandidati iz obeh list skupaj, le nekateri so šli med namestnike.

Še eden bi bil rad senator. Okorajžil se je tudi gospod Žebot in je nabral podpise za svojo listo. Dobil jih je več, kakor jih je rabil. Čudno je pa bilo, da jih je dobil tudi od županov, ki so bili izvoljeni na listi JNS (pravijo, da so med njimi tudi studenški gospod župan Kaloh), čeprav je g. Žebot kot značajen mož ostal zvest pristaš Slovenske ljudske stranke. Mogoče je sedaj samo eno, ali so ti župani potegnili one faktorje, ki so pri občinskih volitvah tako energično nastopali za njihovo kandidaturo in so šli na listo JNS samo zato, da imajo »titel«, ali pa so potem, ko so »titel« že dobili, izstopili iz JNS. Sedaj so pač izvoljeni na listi JNS kot zavedni pristaši in jih ima JNS kot take tudi vpisane, v resnici pa niso več. So bile vražja stvar tele občinske volitve. Bogve, koliko aspirina se sedaj použije, da se odpravi glavobol...

Lista je bila sicer zavrnjena, gospod Žebot pa se je proti zavrnitvi pritožil in je uspel. Sedaj bomo videli!

Še ena čudna reč. V rokah imamo list »Zvono«, glasilo nacionalne omladine i radnika; to so namreč omladinci jugoslovanske nacionalne stranke. V št. 6 od 22. t. m. je na prvi strani tega lista z debelimi črkami natisnjeno, da je iz Omladine JNS izključen Branko Uzonivić in je zraven kar lepo povedano, da je to sin bivšega ministrskega predsednika in predsednika stranke JNS. Izključen je radi nekih nastopov, ki da se ne strinjajo z načeli JUNAO in pa, ker je rekel, da mu nihče ne more nič, ker je on v »tatini stranki«. Da imamo tudi tako stranko pri nas, pa do sedaj še nismo vedeli. Ker je pa tako zapisano v oficielnem glasilu, moramo že verjeti.

Zunanje zadeve

NOVA VLADA — V BOLGARIJI.

Že dalje časa se je šušljalo, da je bolgarska vlada v krizi. Naštevalo se je polno vzrokov, pravega pa ni nikdo povedal. Na eni strani se je zatrjevalo, da je eden glavnih vzrokov neuspeh v Ženevi radi plačila bolgarskih dolgov, kar pa menda ne bo — vsaj ne glavni — vzrok, ker se je o padcu bolgarske vlade govorilo in pisalo že precej prej. Govori se tudi, da je bila želja vojaških krogov, da se bivša vlada umakne energičnejši, ki bode cel bolgarski narod preporodila. In tako je pretekli teden bivša bolgarska vlada Kimona Giorgijeva podala ostavko, ki je bila takoj sprejet in je kralj mandat za sestavo vlade poveril vojnemu ministru generalu Zlatevu, ki jo je dne 23. t. m. tudi sestavil. Poleg njega so v vladi zunanji minister Batalov, ki je tudi edini od prejšnje vlade poleg generala Zlateva. Notranje ministrstvo je v rokah polk. Koleva, prosveto je prevzel gen. Radev, promet Zaharijev, kmetijstvo prof. Molov, pravosodje Kalendarov; financno ministrstvo ostane začasno nezasedeno, vodi ga pa min. pravde.

Novo vlado lahko imenujemo vlado močne roke, ki ima glavno oporo v kralju in armadi!

V Avstriji strašijo zopet s Habsburžani. Te dni se je oglasil v tem vprašanju znani Starhemberg, ki je na nekem zborovanju trdil, da morejo mir v Podonavju utrditi samo Habsburžani. Če bi to govoril kak navdušen »veterajnar«, bi ne bilo nič čudnega. Malo čudno pa je, da je tako govoril podkancelar, ki je obenem vrhovni šel Heimwehra. Radovedni smo, če si avstrijski narod res tako želi povratka Habsburžanov. Dvomimo, čeprav se na Dunaju najde kakšen razmetovalec letakov z napisom »Heil Otto!« Ali pa morda rabi Avstrija zopet kako posojilo? Do sedaj je bilo navadno tako, da so začeli Habsburžane vleči na dan vedno takrat, kadar so rabili denarja, ker vedo, da se nekateri Habsburžanov zelo boje. No, mi si jih ne, ker niso bili taki junaki.

Sicer pa g. Starhemberg pravi na koncu, da sedaj še ni prišel čas. V Avstriji imajo vedno kaj za smeh in kratek čas.

Koroški Slovenci so po svojem bivšem deželnem poslancu dr. Petku vložili na zvezo narodov v Ženevi pritožbo radi postopanja avstrijskih vladnih funkcionarjev pri ljudskem štetju. V pritožbi navaja konkretne slučaje nasilnega ponemčevanja koroških Slovencev pri ljudskem štetju leta 1934.

Pričakovali smo, da pride pritožba na dnevni red že pri sedanjem zasedanju, kar se pa žal ni zgodilo, ker baje odbor v manjšinskem odseku Zveze narodov še ni proučil vsega gradiva. Obljubujejo pa merodajni faktorji pri Zvezi narodov, da pride koroška pritožba, kakor tam pravijo, na dnevni red pri prihodnjem zasedanju. Pri sedanjem zasedanju je prišla na vrsto pritožba nemškega princa Plessa proti poljski vladi, ki da v Šleziji ne postopa pravilno z nemškimi manjšinami. Tudi grška pritožba proti nasilnemu raznarodovanju grške narodne manjšine v Albaniji je bila na dnevnem redu sedanjega zasedanja.

Kako se bo reševala pritožba koroških Slovencev pri Zvezi narodov, bomo poročali. Preveč velikega zaupanja pa nimamo v to inštitucijo »velikanov«.

Male države branijo svoje interese. V Ženevi se je pretekli teden vršil hud boj. V ospredju so stali Francija in države male zveze s Turčijo, za kulisami pa Anglija in Italija. Anglija kakor tudi Italija želita, da bi se sklenil pakt velesil in tudi Francija je bila tega mnenja. Obenem pa je hotela obdržati tudi vse svoje dosedanje zaveznike (Malo zvezo) in sili na vso moč na čimprejšnji podpis rimskega sporazuma po državah M. Z. Te se pa ne udajo kar tako hitro. Pravijo sicer, da nimajo nič proti sporazumu Francije z Italijo, zahtevajo, da so njeni nacionalni interesi zaščiteni in pa, da mora Francija pred popisom rimskega sporazuma po državah M. Z. in balkanskega sporazuma skleniti vzhodni pakt z Rusijo, Nemčijo in Poljsko. Če pa slednji dve nočeta podpisati vzhodnega pakta, pa naj istega sklene Francija brez njih samo z Rusijo. Češkoslovaško, Rumunijo in Baltiškimi državami. Poročila pravijo, da se je Francija vdala in sprejela želje malih držav.

Kako jo bodo izvozili, pa še ni gotovo. Počakajmo torej.

Maribor

Čuvarji naše severne meje zborujejo

V red. občni zbor Sokola Maribor II. - Pobrežje se je vršil dne 20. t. m. popoldne v dvorani br. Renčlja. Člani in članice so napolnili dvorano, da čujejo društvene fukcijonarje, ki bodo položili račun o svojem delu v preteklem letu.

Starosta br. Klemenčič Jožef je otvoril občni zbor s kratkim nagovorom, v katerem se je spomnil blagopokojnega kralja Zedinitelja, kakor tudi prvega staroste Sokola Nj. Vel. Kralja Petra II. Pozdravil je nato navzočega župnega podstarosto br. Kranjca in predsednika občine br. Volka, nakar je izročil častne diplome, ki so jih prejeli načelnik in načelnica, naraščajniki in deca. Kako marljivi so bili člani pobrežkega Sokola, pokaže dejstvo, da je bilo skupno razdeljenih 27 diplom. Brat starosta je pri razdelitvi diplom imel na nagrajence bodrilni govor, v katerem je povdarjal marljivost nagrajenih, ki so tekmovali med seboj, kdo bo boljši, kdo bo prvi med prvimi. Nato je prešel na dnevni red občnega zbora, čigar prva točka je bilo prečitanje savezne spomenice, v katerem savez poziva Sokolstvo na neumorno delo v smislu Tyrševih načel.

Nato je podal obširno tajniško poročilo br. Vezjak Danilo.

Uvodoma nam tajniško poročilo našteva vse žalostne slučaje, ki so preteklo leto zadeli mlado društvo. Kakor ves narod, je tudi društvo utrpelo največjo zgubo s smrtjo blagopokojnega kralja Zedinitelja, ki je bil Sokol po srcu in duhu. Med svojimi člani pa je utrpelo nenadomestljivo izgubo s smrtjo nadvse marljivega podnačelnika br. Ivana Gerželja. Poleg njega je izgubilo društvo zveste člane brate Paznika, Peterlina in Derkslerja. Društvo je nadalje izgubilo s smrtjo gen. Maistra, osvoboditelja Maribora, svojega velikega soborca. Vsem tem večna slava!

Sokol Pobrežje je bil ustanovljen pred 5 leti. Preteklo leto je priredil več članskih sestankov, 2 družabna večera in 4 dramske prireditve. Marljivo je deloval tudi socialni odsek, ki je priredil med drugim Miklavžev večer, pri katerem je bilo obdarovano veliko število sokolske dece.

Društvo je dobilo v preteklem letu več znatnih podpor, ki so mu omogočile, da je uredilo letno telovadišče in poplačalo večino dolga, ki je nastal z nakupom prostora za letno telovadišče. Posebna zahvala gre občinskemu predstojništvu Pobrežje, ki je darovalo 6000 Din. Darovala je nadalje banska uprava 2000 Din, savez 5000 Din in od posameznikov br. dr. Fornazarič, Tončič in Požar, kakor tudi več drugih neimenovanih. Posebno naklonjenost društvu je izkazal nadalje br. Renčelj, ki mu je dal na razpolago dvorano, da se je lahko vršila telovadba tudi v zimskem času. Pri ureditvi letnega telovadišča so pomagali z raznimi deli in dobavo materijala br. Tončič, Požar in Midlil. Rdeči križ Pobrežje pa je dovolil vporabo odra za dramske prireditve Sokola. Pri vseh prireditvah in nastopih društva so sodelovali vsi člani nesebično in požrtvovalno. Le tako je bilo mogoče društvu uspešno delovati.

Tudi pevsko društvo Zarja je bilo Sokolu vedno na razpolago, zakar se mu društvo zahvaljuje.

Društvo bo postavilo pok. br. Gerželju dostojen nagrobni spomenik, za kar je izdalo nabiralne pole.

Poročilo blagajnika brata M i k e l i č a, nam pove, da je imelo društvo v preteklem letu 46.239 Din dohodkov in 45.014 Din izdatkov. Celokupno premoženje društva znaša 87.187 Din. Članov je 208 in sicer 183 članov in 25 članic.

Po podanih poročilih vseh funkcijonarjev so bile izvršene volitve novega odbora. Izvoljeni so bili kot starosta br. Klemenčič Josip, podstarosta br. Požar Ant., načelnik br. Ban Albin, podnačelnik br. Miljkovič Gorozić, načelnica sestra Klemenčič Vera, podnačelnica Miljkovič Milena, prosvetar br. Klemenčič Milan, tajnik br. Vezjak Danilo, blagajnik Mikelič Ludvik, matrikar Primc Vekoslav, gospodar br. Bezuh.

Po izvršenih volitvah je br. starosta podelil besedo župnemu podstarosti bratu Kranjcu, ki je v svojemu zanosnem govoru bodril člane in članice k novemu delu. Povdarjal je posebno potrebo narodno obrambnega dela Sokolstva in povdarjal, da mora vsak član varovati povsod čut in ponos velike sokolske ideje.

V imenu občine je želel društvu tudi v novem poslovnem letu veliko uspeha predsednik občine br. Volk. Brat starosta je nato zaključil občni zbor.

Pomožna akcija in mestno delavstvo. Zvedeli smo, da je bilo na seji dne 5. tm. sklenjeno, da se bodo delavcem, ki delajo pri pomožni akciji zmanjšale mezde in sicer pri samcih od 3 na 2 Din, pri oženjenih brez otrok od 3.50 na 3 Din, pri oženjenih z 2 otrokoma od 4 na 3.50 Din, oženjenim s 3 do 4 otroci ostane plača 4 Din, pri oženjenih s 5 in več otroci pa se zviša na 4.50 Din na uro.

Nekje smo čitali, da je pomožna akcija ustanovljena zato, da pomaga najbednejšim vsaj v zimskem času.

Sklep mestnih očetov, ki regulira plače lastnim delavcem navzdol, pa kaže, da je pomožna akcija ustanovljena menda bolj zato, da bedo povečuje.

Vsaj za en mesec bi poskusili gospodje, ki izdajajo take sklepe, živeti z mezdo delavca, pa bi menda tak sklep odpadel. Ali ni mogoče pri mestni občini kakšen uslužbenec, ki ima veliko preveč plače? Čujemo, da so gospodje z 6 in še več tisoč dinarjev na mesec, pa bi se morda dalo tem kaj odtrgati. Saj bi nič ne stradali, če bi bil takole en jurček na mesec manj? Kako mislite, gospodje?

Pri dosedanjih volitvah obratnih zaupnikov je bilo na listi NSZ izvoljenih 25 zaupnikov i. s. v tovarni »Stora« 3 (vsi), v novi tekstilni tovarni M. Rosner 6 (vsi) v Mariborski livarni in tvornici kovin 1 (naspr. 2), pri mestnem avtobusnem podjetju 3, Nabavlj. zadr. drž. žel. 3 (naspr 0), Mestna plinarna 1 (naspr. 2), Karol Roglič 1 (naspr. 2), Jugotekstil 3 (naspr. 3), Kovina 2 (naspr. 3).

Vidi se, da je naše delavstvo budno na straži in varuje svoje interese. Trdno smo uverjeni, da bode nacijonalno delavstvo pokazalo, da zna svoje interese ščititi in da se zaveda svojih dolžnosti in pravic.

O nadaljnih rezultatih bomo poročali.

Občni zbor podružnice Narodne strokovne zveze v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 27. 1. 1935 ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma.

Občnemu zboru prisostvovati bodo imeli pravico le člani, ki so plačali članarino do vštevši novembra 1934. Podčrtavamo, da izjem ne bo!

Občni zbor „Nanosa“

V nedeljo, dne 20. t. m. se je vršil občni zbor emigrantskega društva »Nanos«.

Radi pomanjkanja prostora priobčimo obširno poročilo v prih. številki.

Kulturne beležke

Rudolf Golouh: Od zore do mraka. Mariborski podžupan in pisatelj Rudolf Golouh, ki je napisal gledališko delo »Od zore do mraka« mu je dal nekak podnaslov »Basen za odrasle«. Originalnost te Golouhove najnovejše stvaritve je vsekor v tem, da nastopajo izključno samo živali in prav v tem je položil v izražanje vse ono, kar morda »ljudem na odru« ne bi. Pod kopreno basni se pove tu marsikatera trpka in resnična, ki pa najbrž ne zadene tja, kamor je pisatelj želel. Saj danes se levov in oslov ne bojimo več! — Kdor je videl pred leti Golouhovo »Grotesko sedanjosti«, bo nehote pri tej »basni« dobil vtis preloma zmečem, kar je pisatelj samo naznačil v odtenku. Morda je to preusmerjenost pisateljeve osebnosti same? — Režiral je Jože K o v i č, nastopil pa je skoraj celoten gledališki ansambl. O uspehu pri publiki se danes še ne da govoriti. O tem bo pričalo število uprizoritev. Pri premijeri je bilo gledališče polno, navdušenja ni bilo mnogo, mnenja pa so bila precej deljena in različna. Odobravamo razne k modernejšemu stremeče eksperimente, vendar s pridržkom, da zadovoljuje tudi občinstvo! -jt.

Koncert mestne godbe. Pretekli petek je nedavno ustanovljena (ali iz nacionalne potrebe, ali iz konkurence, ne vemo!) Mestna godba priredila v veliki unionski dvorani spominski koncert za blagopokojnim kraljem in v korist pomožne akcije v Mariboru. Koncert je pod vodstvom dirigenta g. K o u d e l k e izborno uspel. Žal pa se naše občinstvo prireditve ni udeležilo v onem številu, kot bi to koncert z ozirom na kvaliteto in dobrodelen namen zaslužil. Menda bo precejšen deficit!

Širite „BORBO“!

Priporoča se modni atelje
„ELEGANCE“ Vekoslav Terzer
Lastna zaloga angleškega blaga, izdelava po najnovejših modernih krojih — Konkurenčne cene

Izdaja, odgovarja in urejuje T o n e B a j t, Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj S t a n k o D e t e l j a v Mariboru